

УДК 327 (436+450)

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2025/1-60/24-28>

Ігор МІНГАЗУТДІНОВ, канд. іст. наук, доц.

ORCID ID: 0009-0006-5382-7396

e-mail: i.mingazutdinov@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПРОБЛЕМА МІЖЕТНІЧНИХ ВІДНОСИН У ПІВДЕННОМУ ТІРОЛІ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПОТОЧНИЙ СТАН

Вступ. Протягом всього новітнього періоду історії міжнародних відносин її невід'ємним складником є міжетнічні конфлікти, які зумовлені не вирішеністю цілого комплексу питань міжнаціональних або міжконфесійних відносин як всередині країн, так і в міждержавних взаєминах. Не винятком у цьому сенсі є й Західна Європа, де крім міжетнічного напруження, що породжується міграційною кризою, існує цілий ряд проблем невизначеності статусу і прав автохтонних етнічних меншин. Кейс Південного Тіролю становить позитивний приклад розв'язання означених проблем.

Методи. В основу дослідження було покладено поєднання методів політичного реалізму та історизму, заснованого на вивченні виникнення, формування та розвитку національно-етнічного питання у Південному Тіролі у хронологічній послідовності.

Результати. Детально розглянуто еволюцію південнотірольської проблеми, шляхи і засоби її врегулювання у новітній період – як у політичному, так і правовому полі.

Висновки. Проблема міжетнічних відносин у Південному Тіролі, має високу вірогідність всебічного розв'язання передусім завдяки застосуванню Австрії та Італії належних демократичних механізмів, які враховують як державні інтереси, так і права етнічних меншин, що проживають на їхній території.

Ключові слова: Південний Тіроль, Австрія, Італія, етнічні меншини.

Вступ

У цій статті розглядається проблема, яка протягом не просто десятиліть, а й століть (у чому можна буде переконатися нижче) є непростим складником західноєвропейського національно-етнічного ландшафту. Однак для української як історичної, так і політичної, науки вона все ще залишається якщо не *terra incognita* – у повному розумінні, то бодай т. зв. білою плямою. А тому одразу ж можемо зазначити, що вітчизняна література не пропонує зацікавленому читачеві фактично жодних спеціальних праць у цьому напрямі. Не претендуючи на піонерську роль, автор, водночас, вважає проведене ним дослідження однією з найперших розвідок в Україні, де йдеться про перипетії південнотірольських міжетнічних взаємин, які, до того ж, не є суто локальною справою, а зачіпали й зачіпають інтереси різних країн, передовсім – Італії та Австрії.

Мета статті – не лише заповнити у вітчизняного читача вакуум знання в тім, що стосується цієї маловідомої в нас сторінки європейського етнополітичного буття, а й продемонструвати, що навіть високорозвинені країни, з високим рівнем демократизації та соціальної захищеності населення потерпають від етнічних напружень. Останні, як виявляється, не є однозначною похідною від суспільної нестабільності і низького життєвого рівня населення, як часто-густо доводиться чути від багатьох політологів, які беззастережно "прописали" національно-етнічні негаразди в Європі лише на її Сході та Балканах. Вкрай важливим є й те, що лише насправді демократична країна здатна подолати – якщо не повністю, то принаймні у більшості своїй – згадані проблеми цивілізованим шляхом, без збройних сутичок і кровопролиття. Південний Тіроль у цьому сенсі становить один із найпоказовіших прикладів.

Аналіз основних публікацій та досліджень. На відміну від вітчизняних вчених, західноєвропейські дослідники неодноразово зверталися до проблеми міжетнічної ситуації у Південному Тіролі, її уроків та шляхів можливого і реального вирішення. Зокрема, необхідно назвати роботи Ш. Вольффа "Спірні території. Міждержавна динаміка розв'язання етнічних конфліктів", С. Буклера "Південний Тіроль: 75 років етнічного конфлікту та мирного співіснування", Е. Олкока "Історія

південнотірольського питання", Дж. Коула та Е. Вулфа "Прихований кордон", О. Петерліні "Автономія та захист прав національних меншин у Південному Тіролі" тощо.

Методи

Політичний реалізм, який визнає важливість будь-яких сфер суспільної діяльності, але розглядає їх крізь призму політики і потреб та інтересів у процесі її здійснення. Після Другої світової війни політичний реалізм став однією з пануючих доктрин у зовнішній політиці більшості провідних держав світу, зокрема Австрії та Італії, про які йдеться у статті.

Історичний підхід є важливим знаряддям пізнання суспільних явищ та процесів. Його сутність полягає у вивченні всіх явищ та процесів у динамічному розвитку, становленні та у зв'язку з конкретними етапами історії західноєвропейського суспільства.

Результати

Із самого початку вважали б за доцільне чітко визначитися зі змістом тих географічних понять, про які йтиметься в цій статті, адже часто-густо вони мають тенденцію змішуватися не лише серед неспеціалістів, а й в політологічному середовищі. Отже, Тіроль є адміністративно-територіальною одиницею ("землею") у складі Австрії; водночас Південний Тіроль – це автономна провінція у складі Італії, з німецькомовною більшістю населення (офіційно вона має назву Альта-Адидже / Південний Тіроль). Інколи застосовується також назва Провінція Больцано – за назвою південнотірольської столиці м. Больцано. І, нарешті, у складі Італії існує регіон Трентино-Альта-Адидже (або Трентино-Південний Тіроль), до якого входить, окрім самого Південного Тіролю, ще й провінція Трентино з італійськомовною більшістю, яка належала Австро-Угорщині до 1918 р.

Починаючи з XIV ст., територія сьогоднішнього регіону Трентино-Альта-Адидже, являла собою єдине ціле разом з іншими частинами Тіролю, будучи частиною Габсбурзької імперії. Протягом усього цього періоду, принаймні до початку XX ст., не відбувалося скільки-небудь значних змін у мовних та етнічних пропорціях, властивим двом частинам регіону. З одного боку, – Південний Тіроль, де до 1910 р. поряд з 220 тис. німецькомовного населення і з 10 тис. ладинів проживало не більш 7 тис. італійців. З іншого боку, – Трентино, з відносною більшістю італійців (Alcock, 1973).

© Мінгазутдінов Ігор, 2025

Після створення в 1800 р. Італійської держави великим впливом у Трентино став користуватися т. зв. ірредентистський рух, який виступав за приєднання провінції до Італії. Цей рух досяг своєї головної мети після закінчення Першої світової війни. У 1919 р., з підписанням Сен-Жерменського мирного договору, як Трентино, так і Південний Тіроль, відійшли від колишньої Австро-Угорщини до Італії. Це рішення дало можливість італійському населенню Трентино реалізувати своє право на самовизначення, але водночас фактично позбавило цього ж права німецькомовних південнотірольців. Більше того, після того, як у 1922 р. до влади в Італії прийшли фашисти, німецькомовне населення стало зазнавати відвертого утиску, воно піддавалося масованій політиці денаціоналізації і, відповідно, посиленням спробам італізації. Те, що тут відбувалося, навряд чи можна назвати "етнічними чистками", проте набула поширення заборона діяльності південнотірольських політичних і культурних організацій, а також використання німецької мови та німецької топоніміки. Південнотірольці поступово усувалися від відповідальних громадських посад, які заступалися натомість етнічними італійцями. Офіційний Рим усіяко заохочував широкомасштабне заселення Південного Тіролю італійцями з інших регіонів Італії. Кульмінаційним моментом у цей період стала угода між А. Гітлером та Б. Муссоліні 1939 р. щодо статусу регіону, яка фактично поставила південнотірольцев перед вибором: або емігрувати до Німеччини, або цілком підкоритися політиці денаціоналізації, що дедалі проводилася італійською державою. Результатом стала істотна зміна етнічного складу Південного Тіролю: станом на 1943 р. у провінції, окрім 176 тис. етнічних німців проживало вже 105 тис. італійців. Лише наприкінці Другої світової війни становище стало потроху змінюватися. Хоча в травні 1946 р. на зустрічі міністрів закордонних справ держав-переможниць було прийнято принципове рішення про відмову щодо включення Південного Тіролю до складу Австрії, у вересні того ж року, з ініціативи союзників, міністр закордонних справ Австрії Г. Грубер і прем'єр-міністр Італії А. де Гаспері підписали Паризьку угоду, відповідно до якої Південний Тіроль набував мовної, культурної, політичної та економічної автономії в межах італійської держави (Grote, & Obermair, 2017).

Втім Паризька угода лише ознаменувала початок надзвичайно тривалого і складного руху провінції до повноцінної автономії. Другим кроком на цьому шляху стало прийняття в 1948 р. першого Автономного статуту для регіону Трентино-Південний Тіроль, утвореного як окрема адміністративно-територіальна одиниця в межах італійської держави. Але у зв'язку з тим, що італійці становили більшість і в нововиділеному регіоні, статуту не вдалося забезпечити необхідні гарантії південнотірольської автономії та прав її німецькомовної більшості. Це зрештою призвело до серйозного конфлікту між цією етнічною групою та центральним урядом у Римі (причому конфлікт не обмежився лише правовим рівнем). Протягом 60-х рр. ХХ ст. регіон став місцем цілого ряду терористичних актів, спрямованих проти італійських державних інститутів (у т. ч., це стосувалося використання загальноіталійської символіки на території Південного Тіролю). Більше того, згодом конфлікт перекинувся і за межі національних кордонів Італії. У 1959 р. міністр закордонних справ Австрії Б. Крайський навіть виніс проблему Південного Тіролю на обговорення Генеральної асамблеї ООН. З цього приводу були прийняті дві резолюції ГА ООН (відповідно, у 1960 та 1961 рр.), які закликали Австрію та Італію "до переговорів з метою розв'язання всіх протиріч, що виникли в ході

реалізації пунктів Паризької угоди" (General Assembly United Nations..., 1960).

Тільки в 1969 р., з прийняттям так званого пакета, який містив 137 пунктів щодо запровадження автономії Південного Тіролю (як це, власне, пропонувалося в резолюціях ООН), і внесенням змін до Статуту провінції в 1972 р., було знайдено задовільне рішення, прийнятні у тій частині, яка стосувалася принципів визначення правового статусу Південного Тіролю в межах італійської держави. Ключовим заходом, який обумовлював автономію Південного Тіролю, стала передача законодавчих та адміністративних повноважень, які до того перебували в компетенції загально регіонального уряду Трентино-Альто-Адидже, двом окремим провінціям – складникам регіону, а саме: Больцано (або Південний Тіроль) та Тренто (Cole, & Wolf, 1974). Значну частину цих прав було надано населенню провінції Больцано, дві третини якого наразі становлять німецькомовні громадяни. Втім знадобилося ще 20 років, аби згадані регулюючі механізми набули більш конкретної юридичної форми, такої, що дійсно перетворювала їх на практичну реальність. Унаслідок важких і тривалих переговорів між представниками німецькомовних південнотірольцев із центральним урядом Італії автономія Південного Тіролю поступово отримала нинішню конкретну форму – у вигляді системи заходів (вони викладені на 500 сторінках), які регулюють співіснування етнічних груп у провінції. Фактично лише в 1992 р., після прийняття австрійським урядом спеціальної "Декларації про вичерпання конфлікту", процес його врегулювання реально наблизився до позитивного завершення. В акті австрійського уряду проголошувалося, що протиріччя між Австрією та Італією з приводу виконання рішень Паризької угоди розв'язані. Це стало також і певним міжнародно-правовим актом, за допомогою якого представники Південного Тіролю недвозначно заявили на весь світ про своє задоволення станом і формою вирішення конфлікту (Wolff, 2003).

Проте на практиці прийняття згаданого вище "пакета" аж ніяк не означало, що всі проблеми спільного проживання італійців і південнотірольцев розв'язано остаточно. Деякі з них продовжували існувати. Серед них, зокрема, можна назвати проблему міжнародного визначення автономії Південного Тіролю, непрості взаємини південнотірольцев з італійським урядом, відносини між німецькомовним населенням та італійцями всередині Больцано тощо. Незважаючи на це, реалізація статуту автономії привела до реального послаблення гостроти конфлікту (багато хто вважав, що навіть і до припинення конфлікту як такого), що стало безпрецедентним випадком в історії Південного Тіролю. Варто зупинитися на конкретних правових заходах, які змогли успішно посприяти досягненню повноцінного "мирного співіснування" у Південному Тіролі.

Складнощі, які регулярно виникали за безпосередньої реалізації автономного статуту Південного Тіролю, на перший погляд, лише всіляко відтягували процес розв'язання проблеми. З іншого боку, цей процес дійсно виявився довгим, оскільки він зумовлювалося постійним копінгтим пошуком якомога більш розгорнутих та всебічно опрацьованих заходів, спрямованих на вирішення конкретних питань південнотірольського конфлікту. Зрештою прийняті рішення сприяли більш чіткому й детальному регулюванню кожного сектора етнічного, політичного і культурного життя Південного Тіролю на різних рівнях – від найзагальнішого до кожної окремої норми. Настільки ж чітко статут визначив контрольні заходи, які мають бути застосовані у випадку порушення однією зі сторін тих правил, що регулюють міжетнічні відносини в кожній

з відповідних сфер. Завдяки цьому ситуація в Південному Тіролі стала характеризуватися надійною правовою захищеністю всіх жителів провінції, як етнічних німців, так і італійців.

Якщо розглядати ці норми в цілому, можна помітити наступне. Статут був покликаний встановити баланс між двома чинниками: з одного боку, – прагненням німецької етнічної меншості в Італії до незалежності, його вимогами підтримання певної "дистанції" щодо італійської більшості, а з іншого боку, – тією історичною реальністю, коли обидві етнічні групи опинилися в єдиному політичному, економічному та культурному утворенні, що прирікало їх на зближення. У принциповому плані механізми розв'язання конфлікту стосувалися двох аспектів: по-перше, відносин між самою провінцією Больцано та італійською державою; по-друге, відносин між німецько- та італійськомовною групами, що проживають на території провінції.

Щодо першого аспекту слід зазначити, що Автономний статут надавав провінції Больцано широкі права на самоврядування в законодавчих, адміністративних і певною мірою судово-правових питаннях. Тобто питання, що стосується законодавчої влади, взаємини провінції та центрального уряду регулювалися на основі розмежування трьох різних сфер компетенцій: первинні повноваження, які надають провінції Больцано ексклюзивні дискреційні права; вторинні повноваження, поділені між провінцією та центральним урядом; третинні повноваження, що наділяють провінцію правом доповнювати конкретними уточненнями закони, прийняті на національному рівні (Steininger, 2003).

Провінція Больцано набувала виняткових (т. зв. первинних) повноважень з більшої кількості економічних, політичних та культурних питань. Це, зокрема, стосується таких сфер, як народні промисли, туризм і готельний бізнес, сільське і лісове господарство, гірська промисловість, будівництво житла, соціальне забезпечення і допомога, топоніміка, дошкільне виховання, професійне навчання. Вторинні повноваження, що перебували в розпорядженні провінції, поширювалися на такі сфери, як торгівля та підприємництво, заохочення розвитку промисловості, охорона здоров'я і санітарна служба, початкова та середня освіта. Проте в питаннях зовнішньої політики, проблем армії, судово-правової системи, поштової служби, телекомунікацій, частково – податкової системи, провінція мала повноваження лише вносити непринципові доповнення до чітких і непорушних норм, запропонованих центральним урядом. Ці широкі і деталізовані повноваження провінції доповнювалися настільки ж докладними положеннями стосовно фінансових основ автономії. По-перше, у провінції залишалося майже 90 % усіх податків, зібраних на її території. По-друге, доходи провінції поповнювалися з державної скарбниці. Важливим при цьому було не тільки те, що провінція цілком розпоряджалася своїми доходами; варто звернути увагу, що дохідна частина бюджету Південного Тіролю з розрахунку на душу населення втричі перевищувала відповідні показники сусідніх регіонів. За деякими винятками виконавчі повноваження провінції виникали безпосередньо з опisanої вище законодавчої бази, а тому поширювалися на те ж саме широке коло питань. Однак судово-правові питання залишалися в компетенції центральних органів (окрім адміністративних справ, які є прерогативою автономного відділення Регіонального суду з адміністративних справ) (Peterlini, 1997).

Визначивши таким чином межі повноважень, які мають провінція Больцано та органи італійської держави, Статут містив подальші механізми розв'язання можливих конфліктів між двома рівнями влади. Наприклад,

якщо закони провінції (і регіону загалом) та закони Італійської Республіки вступали у протиріччя, воно повинно вирішуватися Конституційним Судом. До речі, незважаючи на досягнутий рівень правової регуляції, конфлікти щодо компетенційних рамок можуть виникати і сьогодні. Це відбувається, серед усього іншого, через прагнення центрального уряду в Римі дедалі жорстко спрямовувати та регулювати діяльність регіонів зі спеціальним статусом "у тому, що стосується проблем загальнонаціонального характеру" (дефініція, яка фактично наділяє центральний уряд широкими додатковими можливостями вигідного для себе тлумачення правових норм).

Зважаючи на те, що постанови Конституційного суду зі спірних інтерпретацій є завжди рішеннями, прийнятими ним як одним із центральних органів італійської держави, виникала доцільність певної міжнародної протекції щодо автономії Південного Тіролю.

Що стосується другого аспекту, тобто спільного проживання італійців і німецькомовних південнотірольцев у провінції Больцано, то механізми правової регуляції настільки ж чітко і докладно передбачали захист інтересів обох етнічних груп на основі цілого ряду правил, що забезпечували кадрову ротацію та етнічний паритет. Зокрема, правила етнічної ротації поширювалися – за винятком посади президента Виконавчої Ради провінції – на всі посади у владних структурах провінції та регіону в цілому. Правила етнічного паритету втілювалися, зокрема, у рівноцінному використанні німецької та італійської мов як офіційних (і лише в армії використовується виключно італійська). Правила етнічної домірності стосувалися також кадрового складу соціальних служб, а щодо органів влади – Виконавчої Ради провінції (Peterlini, 2013).

Ці механізми правової регуляції, метою яких було гарантоване дотримання інтересів обох етнічних груп у рамках загальних інститутів, доповнювалися цілою системою засад, переважно культурного характеру, диференційованих за етнічною ознакою. У системі освіти такий паралелізм проявився не тільки в наявності німецьких та італійських шкіл з навчанням рідною мовою (з обов'язковим чи факультативним вивченням другої мови), а також і в наявності рівнобіжних структур у департаментах шкільної освіти.

Аби уникнути "мажоритації" парламентської меншості (яка формується зазвичай за етнічним напрямом) у законодавчих, адміністративних і бюджетних питаннях, Статут передбачав контрольну і гарантійну систему, що працює на різних рівнях: диференційоване голосування за етнічним критерієм; створення комітетів, представлених у рівних пропорціях обома етнічними групами і покликаних вирішувати протиріччя, що виникають; звернення до згаданого вище Автономного відділення Регіонального суду з адміністративних справ; звернення до Конституційного суду як останньої інстанції, принаймні з проблем загальнодержавного характеру тощо.

Втім, незважаючи на свій безсумнівний успіх, Статут страждав на декілька досить серйозних недоліків. По-перше, навіть надання широких прав на внутрішнє самовизначення Південного Тіролю у складі Італії не забезпечило остаточне вирішення основних проблем – у провінції все ще гостро відчутним залишалося прагнення до самовизначення поза межами італійської держави. Відносної стабілізації міжетнічних взаємин було фактично досягнуто ціною збереження глибокої етнічної сегрегації. Ситуація в цьому разі мала вигляд радше як "проживання поруч", ніж "проживання разом". Окрім того, не знайшлося можливості адекватно врахувати інтереси третьої, нечисленної етнічної групи провінції, а саме, згаданих на початку статті ладинів.

Ситуацію було помітно покращено з прийняттям 16 лютого 2001 р. т. зв. реформованого Автономного статуту, який став третім основоположним документом, який регулює питання життєдіяльності провінції після Другої світової війни. Згідно з ним статус та повноваження провінцій Трентино та Південний Тіроль було значно підвищено, і вони наразі вже не є суб'єктами, підпорядкованими регіону Трентино-Південний Тіроль, окрім того, маючи більше нього законодавчих та виконавчих прав. Принципово важливе також те, що, на відміну від попереднього Автономного статуту, чинний визнає міжнародно гарантовану автономію Південного Тіролю, таким чином ще жорсткіше обумовлюючи його автономний статус (Aschbacher, 2012).

Виборче законодавство перебуває в компетенції провінцій, які, зокрема, самі мають право визначати, прямим чи непрямым шляхом має обиратися президент провінційного уряду. При цьому дане законодавство вже не потребує схвалення урядовим комісаром. Поправки й доповнення до Автономного статуту розробляються на суто провінційному рівні, без втручання в цей процес регіону.

Намагання позбавитися існуючих невирішених питань залишаються наразі доволі відчутним, хоча деякі політичні партії, що виступають за відділення Південного Тіролю від Італії, стали менш помітними як на місцевому, так і на національному рівнях, у тому числі: Південнотірольська Свобода, Ліберально-демократичний альянс "Свобода" та Громадянський союз за Південний Тіроль. Політичні рухи, характерні для Південного Тіролю, не підтримують відносини з Лігою Півночі, метою якої вважається створення "держави Паданія" у Північній Італії. Останнім часом у Південному Тіролі все більш пильну увагу приділяють проблеми ладинів і забезпеченню їхніх прав як окремої етнічної групи. Представництво ладинів в управлінні регіональною та провінційною асамблеями, регіональному уряді є частиною офіційної домовленості про розподіл влади. Що ж стосується взаємин двох основних етнічних груп, то й тут відбуваються зміни: молодим південнотірольцям вже не доводиться відчувати на собі прояви характерного колись етнокультурного протистояння, адже нове покоління зростає в атмосфері прогресуючого поліпшення етнічних взаємин. Відповідно, відчутна тенденція до зникнення колишніх "кордонів" між двома групами. І, нарешті, у контексті "Європи регіонів" реалізується проєкт створення міждержавного "Європейського регіону Тіроль", до складу якого мають увійти австрійський Тіроль та італійські провінції Південний Тіроль та Трентино (Bell, 2012).

На початку XXI ст. до Південнотірольської проблеми додався важливий зовнішній чинник. Якщо в минулі роки австрійські політичні партії досить помірковано висвітлювали ситуацію в Південному Тіролі, сподіваючись вирішити її в межах правової системи ЄС, то з виходом на політичну арену Австрії націоналістів з Австрійської партії свободи (АПС) ситуація загострилася. Її співучасть в австрійському уряді свідчить, що АПС готова відкрити "новий фронт" боротьби під націоналістичними гаслами. Хоча головним об'єктом нападів АПС є іммігранти, однак у програмі цієї партії Південнотірольське питання теж позначене: "Австрія є захисником інтересів німців і ладинів Південного Тіролю, представляє інтереси всіх колишніх підданих монархії Габсбургів, чією рідною мовою є німецька. Ми прагнемо до єдності Тіролю, віддати праву самовизначення Південного Тіролю та підтримувемо союзи співвітчизників" (Bell, 2012).

В умовах нестабільності політичної ситуації в Європі не виключено, що в найближчому майбутньому питання про територіальні претензії Австрії до Італії знову поставитимуть на порядку денному.

Дискусія і висновки

У наші дні Південний Тіроль є процвітаючим регіоном Італії, який пройшов важкий етап становлення. Для того, щоб це стало реальністю, було докладено чимало зусиль: розроблений особливий механізм автономії із широкими повноваженнями місцевого самоврядування, сприятливе фінансування та привілеї для німецькомовної громади в обмін на участь у загальній правовій та економічній системах, суспільно-політичному житті Італії. Попри наявність неминучих проблемних питань у такій делікатній сфері, як міжетнічні стосунки, поточні тенденції дозволяють дивитися в найближче майбутнє з поміркованим оптимізмом.

Список використаних джерел

- Adnkronos. (2009, June 22). *South Tyrol: Anti-Italian Scripts among the Sacret Heart Fires*. https://www.adnkronos.com/Archivio/AdnAgenzia/2009/06/22/Cronaca/ALTO-ADIGE-SCRITTE-ANTI-ITALIANE-TRA-I-FUOCHIDEL-SACRO-CUORE_162128.php
- Alcock, A. (1973). *The History of the South Tyrol Question*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/S0018246X0000385X>
- Aschbacher, A. (2012, March 6). *Italy's Mason-Dixon Line: Euro Crisis Fuels South Tyrolean Separatist Dreams*. I Spiegel International. <https://www.spiegel.de/international/europe/italy-s-mason-dixon-line-euro-crisis-fuels-south-tyrolean-separatist-dreams-a-819430.html>
- Bell, B. (2012). *Euro Crisis Turns German-speaking Italians Against Rome*. BBC. <https://www.bbc.com/news/world-europe-19813284>
- Cole, J. & Wolf, E. (1974). *The Hidden Frontier. Ecology and Ethnicity in an Alpine Valley*. University of California Press.
- General Assembly United Nations. (1960). The status of the German-speaking element in the Province of Bolzano (Bozen); implementation of the Paris agreement of 5 September 1946 (31 October 1960). In *Resolutions Adopted on the Reports of the Special Political Committee* (1497). [https://docs.un.org/en/A/RES/1497\(XV\)](https://docs.un.org/en/A/RES/1497(XV))
- Grote, G., & Obermair, H. (2017). *A Land on the Threshold: South Tyrolean Transformations, 1915–2015*. Peter Lang Group AG. <https://doi.org/10.3726/b10976>
- Peterlini, O. (1997). *Autonomie und Minderheitenschutz in Trentino-Südtirol*. Regionalrat der Autonomen Region Trentino-Südtirol, Bozen Trient.
- Peterlini, O. (2013). Foundations and Institutions of South Tyrol's Autonomy in Italy. In Ya. Ghai, S. Woodman (Eds.), *Practising Self-Government, A Comparative Study of Autonomous Regions*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139088206.005>
- Steininger, R. (2003). *South Tyrol: a Minority Conflict of the Twentieth Century*. Routledge.
- Wolff, S. (2003). *Disputed Territories. The Transnational Dynamics of Ethnic Conflict Settlement*. Berghahn Books. <https://doi.org/10.3167/9781571815163>

References

- Adnkronos. (2009, June 22). *South Tyrol: Anti-Italian Scripts among the Sacret Heart Fires*. https://www.adnkronos.com/Archivio/AdnAgenzia/2009/06/22/Cronaca/ALTO-ADIGE-SCRITTE-ANTI-ITALIANE-TRA-I-FUOCHIDEL-SACRO-CUORE_162128.php
- Alcock, A. (1973). *The History of the South Tyrol Question*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/S0018246X0000385X>
- Aschbacher, A. (2012, March 6). *Italy's Mason-Dixon Line: Euro Crisis Fuels South Tyrolean Separatist Dreams*. I Spiegel International. <https://www.spiegel.de/international/europe/italy-s-mason-dixon-line-euro-crisis-fuels-south-tyrolean-separatist-dreams-a-819430.html>
- Bell, B. (2012). *Euro Crisis Turns German-speaking Italians Against Rome*. BBC. <https://www.bbc.com/news/world-europe-19813284>
- Cole, J. & Wolf, E. (1974). *The Hidden Frontier. Ecology and Ethnicity in an Alpine Valley*. University of California Press.
- General Assembly United Nations. (1960). The status of the German-speaking element in the Province of Bolzano (Bozen); implementation of the Paris agreement of 5 September 1946 (31 October 1960). In *Resolutions Adopted on the Reports of the Special Political Committee* (1497). [https://docs.un.org/en/A/RES/1497\(XV\)](https://docs.un.org/en/A/RES/1497(XV))
- Grote, G., & Obermair, H. (2017). *A Land on the Threshold: South Tyrolean Transformations, 1915–2015*. Peter Lang Group AG. <https://doi.org/10.3726/b10976>
- Peterlini, O. (1997). *Autonomie und Minderheitenschutz in Trentino-Südtirol*. Regionalrat der Autonomen Region Trentino-Südtirol, Bozen Trient.
- Peterlini, O. (2013). Foundations and Institutions of South Tyrol's Autonomy in Italy. In Ya. Ghai, S. Woodman (Eds.), *Practising Self-Government, A Comparative Study of Autonomous Regions*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139088206.005>
- Steininger, R. (2003). *South Tyrol: a Minority Conflict of the Twentieth Century*. Routledge.
- Wolff, S. (2003). *Disputed Territories. The Transnational Dynamics of Ethnic Conflict Settlement*. Berghahn Books. <https://doi.org/10.3167/9781571815163>

Отримано редакцією журналу / Received: 15.01.25

Прорецензовано / Revised: 28.01.25

Схвалено до друку / Accepted: 26.02.25

Igor MINGAZUTDINOV, PhD (Hist.), Assoc. Prof.
ORCID ID: 0009-0006-5382-7396
e-mail: i.mingazutdinov@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

INTER-ETHNIC RELATIONS IN SOUTH TIROL: EVOLUTION AND CONTEMPORARY SITUATION

B a c k g r o u n d . *Ethnic conflicts provoked by unsolved complex issues in international and interfaith relations both between and within states have been an integral part of contemporary history of international relations. West Europe is no exception in this particular case, because, besides ethnic tensions caused by migration crisis, it bestows a series of issues concerning disputed status of native ethnic minorities. The South Tirol case shows how these issues can be solved.*

M e t h o d s . *The research combines political realism and historical method which is based on chronologically studying the emerging, shaping and developing national and ethnic issue in South Tirol.*

R e s u l t s . *The evolution of the South Tirol case and ways of its resolving in contemporary history (politically and legally) has been examined.*

C o n c l u s i o n s . *The ethnic issues of South Tirol can be effectively solved when Austria and Italy apply relevant democratic mechanisms which take both national interests and national minority rights residing on their respective territories into account.*

K e y w o r d s : *South Tirol, Austria, Italy, ethnic minorities.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.